

JAARVERSLAG 2015 STICHTING MANDIOCA

INTRODUCTIE

Vanaf oktober 2014 hebben wij in samenwerking met de Colombiaanse partnerorganisatie Fundación GRUPO PROA vol enthousiasme kunnen werken aan de 2^e fase van Project Yahuaraca. Rond eind november 2015 hebben wij deze fase met succes af kunnen ronden en hebben wij tijdens de gehele uitvoering erg positieve resultaten kunnen boeken wat betreft het: a) vastleggen en toegankelijk maken van traditionele kennis; b) integreren van deze kennis in het lokale basisonderwijs in de inheemse gemeenschappen en; c) begeleiden van de community-based ecotoerisme organisatie PAINÜ.

Uiteraard dit alles dankzij de vele positieve reacties en donaties uit Nederland van onder andere de Hofsteestichting en organisaties als CORDAID, Kringloopwinkel De Wisselbeker, Stichting Overal, Sport & Spel Maasland, én de ondersteuning van het Colombiaanse Ministerie van Cultuur (MINCULTURA) en de Nationale Universiteit van Colombia (UNAL).

Inmiddels hebben CORDAID, MINCULTURA en de UNAL de eindrapportage over de tweede fase goedgekeurd.

In dit verslag presenteert Stichting Mandioca de activiteiten en resultaten omtrent de uitvoering van de tweede fase van Project Yahuaraca in de Colombiaanse Amazone. Deze fase is uitgevoerd tussen oktober 2014 en november 2015. Vervolgens worden kort de plannen uiteengezet voor 2016.

STICHTING MANDIOCA

Stichting Mandioca is op maandag 15 oktober 2007 opgericht met als doel kleinschalige ontwikkelingsprojecten en initiatieven te ondersteunen die bijdragen aan het verbeteren van de levensomstandigheden en de woon- en leefgebieden van mensen in rurale gebieden. De projecten kunnen betrekking hebben op voedselvoorziening, gezondheid, onderwijs en cultuur- en natuurbehoud.

ALGEMEEN NUT BEOGENDE INSTELLING (ANBI)

Sinds 1 januari 2008 staat Stichting Mandioca geregistreerd bij de belastingdienst als een Algemeen Nut Beogende Instelling. Voor meer informatie over de ANBI status, zie www.belastingdienst.nl

SAMENVATTING

PROJECT YAHUARCACA

FASE II

Dit project is gericht op het herstel en effectief gebruik van traditionele kennis van o.a. de Tikuna indianen in de Colombiaanse Amazone. Het doel is om het sociale welzijn van de Tikuna te verbeteren en tegelijkertijd een duurzaam natuurbeheer te bevorderen van de meren en overstromingsbossen.

Deze meren en bossen produceren een enorme hoeveelheid aan vis, fruit, medicijnen en andere producten. Echter, door de populatie toename is het landgebruik sterk veranderd met als o.a. als gevolg overbevissing, ontbossing en ondervoeding van met name de kinderen.

Om de voedselzekerheid en biodiversiteit zeker te stellen is een duurzaam beheer dus van groot belang. Kennis en bewustzijn behoren hier tot een van de oplossingen.

Omdat de traditionele kennis over de natuur vaak tot in detail relaties beschrijft tussen mens, dier en plant is het belangrijk deze kennis te erkennen en nuttig te gebruiken. Zodoende werken wij sinds 2013 samen met de lokale inheemse bevolking, autoriteiten en overheidsinstellingen om deze kennis te integreren en versterken in het: a) lokale basisonderwijs; b) community-based ecotoerisme en c) het natuurbeleid en -beheer op lokaal en regionaal niveau. Daarnaast begeleiden wij de inheemse ecotoerisme organisatie PAINÜ in het opdoen van praktijk ervaring, communicatieve en administratieve vaardigheden en het verkrijgen van de juiste papieren bij de overheid.

Om het project beter uit te kunnen voeren en het meer draagvlak en daadkracht te geven op lokaal, regionaal en nationaal niveau is een samenwerkingsverband aangegaan met de Colombiaanse stichting Fundación Grupo Proa. Dit is een stichting zonder winstoogmerk en heeft als doel het ondersteunen en bevorderen van initiatieven gericht op sociale, economische en ecologische duurzaamheid. De stichting is in april 2013 opgericht door vijf personen waar van er drie reeds meerdere jaren werkervaring hebben in het projectgebied (waaronder Kees van Vliet en Camila Pérez).

WERKWIJZE VAN DE STICHTING

Voor het behalen van zo goed mogelijke projectresultaten op korte en lange termijn streeft de Stichting de volgende uitgangspunten na die dit moeten bevorderen:

- Lokaal initiatief. De aanzet tot een project/initiatief komt vanuit de ondersteuning behoevende partij (bijv. een of meerdere gemeenschappen of lokale organisatie).
- Actieve betrokkenheid. Een zo groot mogelijke actieve betrokkenheid van de doelgroep en onderlinge samenwerking tussen bijv. bewoners en betrokken gemeenschappen en instellingen.
- Lokale partnerorganisatie. Samenwerken met een lokale organisatie in het projectland die direct met de

hoofddoelgroep te maken heeft en over nodige kennis en ervaring beschikt en betrokkenheid heeft met betrekking tot het hoofdthema van het project.

- Afstemmen van het projectplan. Afstemmen van het project op beleids- en ontwikkelingsplannen van de overheden en internationale afspraken.
- Institutionele samenwerking. Het actief betrekken en opbouwen van samenwerkingsverbanden met lokale en regionale overheidsinstanties, ngo's, bedrijven en particuliere sleutelfiguren.

CONTACT / ALGEMENE INFORMATIE

Stichting Mandioca

Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)

Breeweg 8 | 2636 EB | Schipluiden

Contactpersoon: Kees van Vliet

TEL: 0031 (0)15 3808260

Email: info@stichtingmandioca.org

Website: stichtingmandioca.org

Reg. nr. Kamer van Koophandel: 27306638

Rechtspersonen en Samenwerkingsverbanden

Identificatienummer (RSIN): 818571044

BANKGEGEVENS

NL23RABO0138362963

T.n.v. Stichting Mandioca, Delft

PARTNERORGANISATIE

FUNDACIÓN GRUPO PROA

Om het project beter uit te kunnen voeren en het meer draagvlak en daadkracht te geven op lokaal, regionaal en nationaal niveau is een samenwerkingsverband aangegaan met de Colombiaanse stichting Fundación Grupo Proa. Dit is een stichting zonder winstoogmerk en heeft als doel het ondersteunen en bevorderen van initiatieven gericht op sociale, economische en ecologische duurzaamheid. De stichting is in april 2013 opgericht door vijf personen waar van er drie reeds meerdere jaren werkervaring hebben in het projectgebied (waaronder Kees van Vliet en Camila Pérez).

FINANCIERING

Met dank aan de ondersteuning van de Hofsteestichting en vele andere positieve reacties en donaties van particulieren, bedrijven, kerken, goede doelen instellingen en diversen fondsen waaronder CORDAID, Stichting Kringloopwinkel De Wisselbeker en Stichting Overal zijn we vanaf oktober 2014 begonnen met de uitvoering van Project Yahuaraca. De tweede fase hebben wij eind november 2015 afgerond.

Cofinanciering CORDAID FASE I Y II

Voor de uitvoering van de 1e fase van Project Yahuaraca (2013-2014) had CORDAID een bedrag gedoneerd van 8.000,- euro. Samen met de eigen bijdrage van Stichting Mandioca van 10.590,- euro (inclusief de donaties van o.a. WWF) had CORDAID een totaal bedrag van 18.590,- euro overgemaakt op de rekening van Fundación Grupo Proa.

Omdat CORDAID erg tevreden was over de geboekte resultaten en de projectadministratie hebben zij ons in juli 2014 te kennen gegeven ook geïnteresseerd te zijn ook de tweede fase van het project te ondersteunen. Zodoende heeft CORDAID de tweede fase met 14.510,- euro ondersteund en is er met de eigen bijdrage van Stichting Mandioca van 15.500,- euro een totaal bedrag van 30.010,- euro door CORDAID overgeboekt op de rekening van F. Grupo Proa voor de uitvoering van de 2e fase van Project Yahuaraca.

GOEDKEURING

In december 2015, heeft Cordaid de inhoudelijke en financiële eindverantwoording over de 2e fase beoordeeld en goedgekeurd.

Cofinanciering MINCULTURA - Colombia

Met als doel de activiteiten omtrent de geplande pilotactiviteit in het basisonderwijs uit te breiden hebben wij onder naam van de partnerorganisatie Fundación Grupo Proa het Colombiaanse

Ministerie van Cultuur aangeschreven. In april 2015 hebben zij te kennen gegeven dit initiatief te ondersteunen met 6.301 euro, equivalent aan 16.874.400 Colombiaanse pesos.

Deze extra ondersteuning heeft ons onder andere de mogelijkheid gegeven de hulp in te schakelen van een zeer ervaren Tikuna pedagoog en linguïst, materialen aan te schaffen en veldexcursies te organiseren voor 110 leerlingen en 5 leraren en tot slot 30 leraren van het lokale onderwijsinstituut te trainen in het integreren en samensmelten van traditionele, lokale en academische kennis in het basisonderwijs.

GOEDKEURING

In september 2015 heeft het betreffende ministerie de inhoudelijke en financiële eindverantwoording beoordeeld en goedgekeurd.

Opendag aan het einde van de pilot waarbij de kinderen van de basisschool hun resultaten presenteerden aan hun ouders en andere uitgenodigden. Juni 2015

HOOFDRESULTATEN

1. PILOT – INTEGREREN VAN TRADITIONELE EN LOKALE KENNIS IN HET BASISONDERWIJS

Als onderdeel van Project Yahuaraca hebben wij in de maanden mei en juni 2015 een pilot project uitgevoerd met de 5 leraren en kinderen van groep 1 t/m 5 van de lokale basisschool San Fernando in de Tikuna gemeenschap San Sebastián. De pilot was gericht op het integreren van traditionele kennis over de natuur en territorium in het onderwijs curriculum, gebaseerd op traditionele onderwijs methoden én in lijn met de Colombiaanse onderwijscompetenties en -prestaties. De ontwikkeling en uitvoering van deze pilot werd geleid door Abel Santos, een ervaren pedagoog en linguïst en bovendien zelf Tikuna.

De aanleiding voor het ontwikkelen en uitvoeren van deze pilot kwam vanuit de inheemse organisatie AZCAITA en het inheems onderwijsinstituut (OI) Francisco José de Caldas. Sinds enkele jaren werken zij namelijk aan de ontwikkeling van een eigen-onderwijs-model of in het Spaans Modelo de Educación Propia; een onderwijsmodel waarbij kennis en onderwijsmethoden vanuit de traditie en cultuur zijn ingeweven.

Echter tot op heden hadden zij nog geen praktische ervaring(en) om lering uit te trekken. Zodoende is er in samenspraak besloten hier gezamenlijk werk van te maken.

Het ontwikkelingsproces

Het ontwikkelingsproces van deze pilot bestond uit de volgende stappen en activiteiten:

A) Identificeren en ontwikkelen, jan-feb 2015.

Het identificeren en ontwikkelen van een eigen traditioneel pedagogisch leermodel. Aan de hand van bijeenkomsten en gesprekken met ouders, ouders, kinderen, dorpsleiders en leraren van verschillende gemeenschappen.

B) Planning, mrt-apr 2015.

Het vormgeven en plannen van de pilot met de leraren van de basisschool San Fernando. Volgens het eerder ontwikkelde pedagogisch leermodel én in lijn met de door de overheid opgestelde onderwijscompetenties en prestaties.

C) Uitvoering, jul-aug 2015.

Uitvoering van de pilot volgens planning. Uitvoeren van tussentijdse evaluaties met leraren en kinderen, mei-jun 2015.

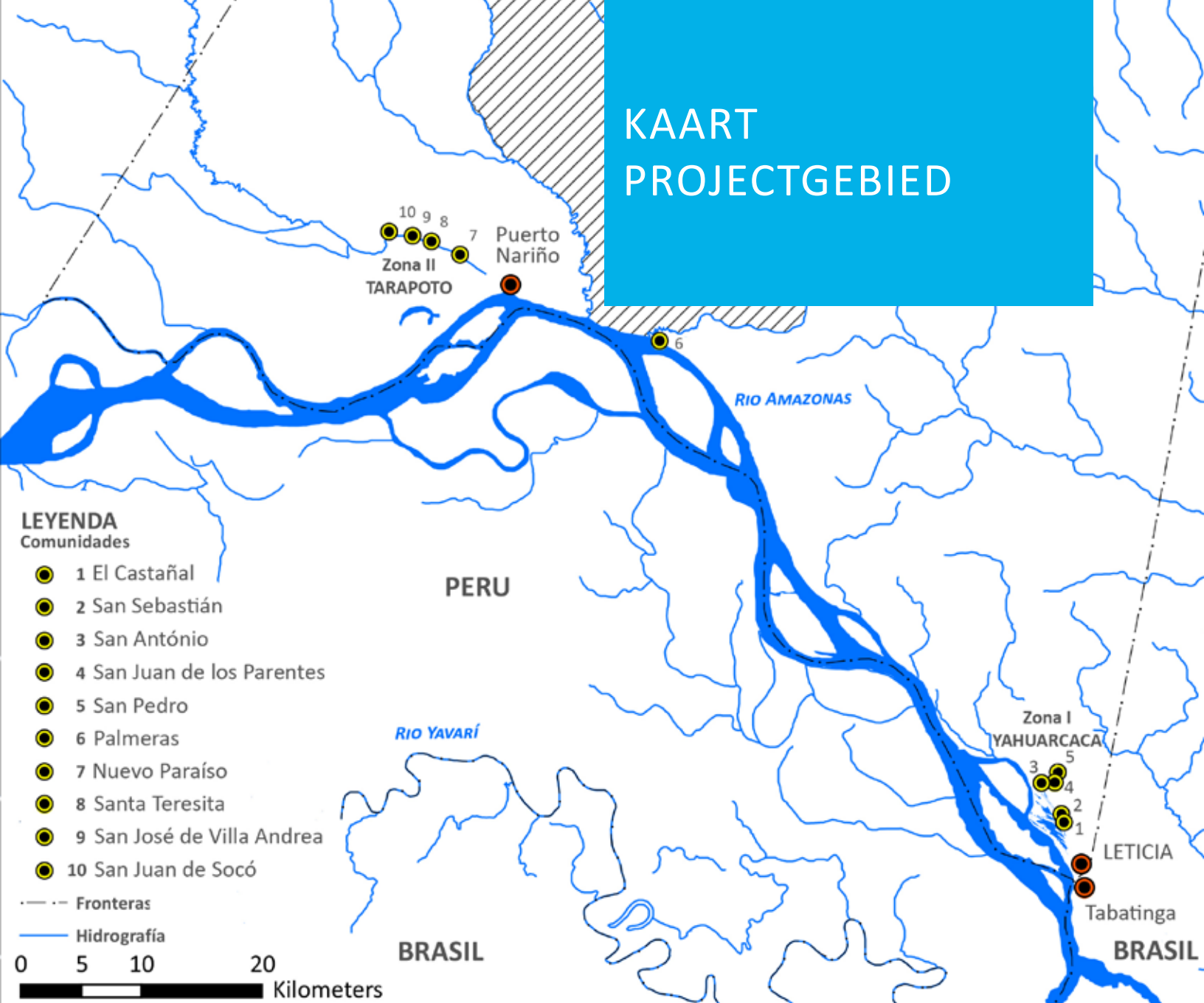
D) Evaluatie en eindverantwoording, jul-sep 2015.

Evaluatie en rapportering van het gehele proces.

Het pedagogisch leermodel

Het ontwikkelde en toegepaste pedagogisch traditioneel leermodel bestaat uit 6 belangrijke momenten. Momenten die volgens de inheemse ouders die deel namen aan de bijeenkomsten en workshops essentieel zijn voor hun kinderen voor het overdragen van kennis en normen en waarden.

KAART PROJECTGEBIED

Deze momenten worden hier opgesomd en uitgelegd.

De Zes Leermomenten

- 1) Lichamelijke en geestelijke vorming
- 2) Mondelinge kennisoverdracht
- 3) Beleven en praktisch ervaren
- 4) Zelfreflectie
- 5) Terugkoppeling
- 6) Erkenning

1) Het eerste leermoment omvat de initiatie fase van een nieuw leven. Het lichaam en geest worden gecureerd, genezen, voorbereidt op een leven in de samenleving om ziekten, problemen etc. te voorkomen. Dit is een taak van de ouders, grootouders etc.

2) Het tweede leermoment - Mondelinge kennisoverdracht - vindt plaats binnen de familie, heeldmeesters, de gemeenschap en de school. Het opdoen van kennis duurt het hele leven. Een persoon luistert en leert op ieder moment en op welke plaats

dan ook van de mensen om hem heen met kennis. Door ervaring leert en raakt men bekend met de cultuur en het universum. Het woord wordt geblazen in de geest van de leerling en maakt hem sterk en een voordrager van zijn cultuur.

3) Het derde leermoment - Beleven en praktisch ervaren - omvat het beleven; in de praktijk brengen wat de leerling eerder mondeling heeft aangeleerd. Dit kan alleen of onder begeleiding van ouders, grootouders, docenten etc. Tijdens deze ervaring blijft de leerling kennis ontvangen, het maakt hem vaardig en bekend met handelwijzen en technieken van zijn cultuur.

4) Tijdens het vierde leermoment - Zelfreflectie - auto-evalueert de leerling door zijn belevingen en ervaringen te analyseren en te delen met zijn ouders, grootouders, mede-leerlingen en docenten. Tegelijkertijd ontvangt de persoon nieuwe kennis van zijn omgeving. Het is een moment van zelf-training en zelf-perfectie.

José Yahuarcani, voorzitter van Piainü, werkend als gids tijdens de velldexcursies met de kinderen van de basisschool San Fernando. Onderdeel van de pilotactiviteit: Leermoment Beleven en praktisch ervaren. Mei 2015..

5) Het vijfde leermoment - Terugkoppeling - omvat de daad van de eerder opgedane kennis en leerervaringen voortgekomen uit de zelfreflectie opnieuw toe te passen. Met toewijding en doorzettingsvermogen verbetert de leerling zijn vaardigheden.

6) Het zesde en laatste leermoment - Erkenning - is het moment waarop de leerling bekend is en ervaren is met bepaalde vaardigheden, wat bovendien erkend wordt door zijn omgeving. De leerling kan de vaardigheid toepassen en het andere leerlingen aanleren.

Planning en Uitvoering van de pilotactiviteit op de basisschool San Fernando

LEERMOMENTEN	PLANNING
1. Lichamelijke en geestelijke vorming	-
2. Mondelinge kennisoverdracht	27 apr-1 mei 2015
3. Beleven en praktisch ervaren	4-9 mei 2015
4. Zelfreflectie	12-16 mei 2015
5. Terugkoppeling	19-29 mei 2015
6. Erkenning	1-12 jun 2015

Workshops voor docenten

Behalve de ontwikkeling en uitvoering van de pilot, hebben wij twee workshops gegeven aan de docenten (33) van het inheems onderwijsinstituut Francisco José de Caldas. De eerste workshop in mei 2015 ging over de rol van cartografie met betrekking tot territorium, geschiedenis en milieu; en hoe dit kan worden toegepast in het basis- en voortgezet onderwijs in combinatie met moderne instrumenten als Google Earth en GPS.

De tweede workshop in september 2015 betrof een simulatie van de pilotactiviteit die wij eerder op één van de basisscholen (5 docenten, 110 leerlingen) hadden uitgevoerd. Op deze manier hebben alle docenten kennis kunnen maken met het op maat ontwikkelde pedagogisch leermodel, de 6 leermomenten en hoe dit in de praktijk kan worden toegepast.

In oktober en november 2015 hebben wij alle resultaten gepresenteerd en de ervaringen gedeeld met het inheems onderwijsinstituut Francisco José de Caldas, AZCAITA, de gemeenschappen en andere betrokken partijen.

2. ASOCIACIÓN INTERCOMUNITARIA PAINÜ

Een belangrijk onderdeel van Project Yahuaraca is het ondersteunen en begeleiden van de inheemse ecotoerisme organisatie PAINÜ; een samenwerkingsverband van drie Tikuna gemeenschappen dat is voortgekomen uit een project uit 2011. Nadat de ecotoerisme organisatie Painü was opgericht werd het als het ware achtergelaten in het diepe, zonder te kunnen zwemmen. Interne conflicten en problemen van organisatie aard waren het gevolg en weerhield de leden hun organisatie langzaam op te bouwen. Om dit gemeenschappelijke initiatief te weerhouden van een langzame ondergang is in 2012 met de gemotiveerde leden van de organisatie besloten Painü behalve als partner tevens te ondersteunen als onderdeel van Project Yahuaraca.

Door middel van technische, praktische ondersteuning, één-op-één begeleiding zijn er in de periode van juni 2013 tot en met december 2015 erg goede resultaten geboekt en zijn de vooruitzichten positief. Hieronder een kort overzicht op welke vlakken het project Painü heeft ondersteund:

- Vaststellen van activiteiten, diensten en tarieven en ontwerpen van publiciteitsmateriaal.
- Begeleiden in het voorbereiden en uitvoeren van excursies, kano- en wandeltochten (logistiek, planning, veiligheid, communicatie, kennis over de natuur) in lijn met de beginselen van het ecotoerisme.
- Opstellen en plannen van meerdaagse tours en aangaan van allianties met andere inheemse toeristische initiatieven en toeristenbureaus.
- Leren schrijven van projectvoorstellen.
- Begeleiden van interne vergaderingen en oplossen van interne moeilijkheden/conflicten.
- Begeleiden en oplossen van constitutionele en fiscale aangelegenheden.
- Ontwikkelen van strategieën om het draagvlak binnen de gemeenschappen te versterken.
- Begeleiden en aanleren van basisadministratie en -boekhouding.
- Ondersteuning en advies op afstand via telefoon.

Deze aanpak heeft zeker haar vruchten heeft afgeworpen. Door de vele praktische ervaringen, kano- en wandeltochten en educatieve excursies met kinderen, binnen- en buitenlandse toeristen heeft Painü steeds meer bekendheid gekregen. Mede dankzij diversen overheidsinstellingen heeft Painü de kans gekregen deel te nemen aan enkele toeristenbeurzen in Colombia, waaronder in Bogotá en Popayán. Al met al ontvangt Painü met steeds meer regelmaat toeristen. Alleen al in 2014 en 2015 heeft de organisatie om en nabij de 400 bezoekers (van 1 persoon tot groepen van 25 personen) ontvangen.

De belangrijkste factor voor dit succes is te danken aan de voorzitter José Yahuarcani, een jonge man van Cocama afkomst, die erg creatief en toegewijd is, openstaat om te leren en te verbeteren, veel kennis bezit over de natuur en zijn voorvaderen en bovendien het Yahuaraca merengebied tot op zijn duimpje kent.

LOKAAL BASISONDERWIJS en de rol van TRADITIONELE ECOLOGISCHE KENNIS

Sinds hun aanwezigheid in hun woon- en leefgebied hebben de Tikuna een enorme hoeveelheid aan kennis op gedaan over de onderlinge relaties tussen mens, dier en planten en de draagkracht en verantwoord gebruik van ecosystemen. Het vormde de basis voor het nemen van beslissingen en strategieën in veel praktische zaken als o.a. landbouw en visserij, gezondheid en medicijnen, bereiding van voedsel, onderwijs en natuurbescherming.

Door de kolonisatie en de introductie van westerse onderwijsvormen is het traditionele inheemse onderwijs ontwricht en gemarginaliseerd en vervangen door meer abstracte kennis en een westerse wijze van leren. Hierbij wordt in het geheel niet of onvoldoende rekening gehouden met de lokale context, cultuur en taal. Behalve dat de onderwijsresultaten vaak niet toereikend zijn is er ook sprake van verlies van culturele normen en waarden en traditionele kennis.

Als gevolg hierop is er steeds meer behoefte aan de integratie van traditionele kennis in het onderwijs curriculum, waarvan in het bijzonder de kennis met betrekking tot de natuur. Belangrijke redenen om deze kennis te integreren in het lokale basisonderwijs zijn: 1) het bijdragen aan het behoud en revitalisatie van deze kennis; 2) het verhogen van het bewustzijn en de betrokkenheid met onderwerpen als milieu, natuur en duurzaamheid; 3) het opbouwen van een beter zelfbeeld onder inheemse jongeren die zich vaak minder voelen dan niet-inheemsen.

3. VASTLEGGEN VAN TRADITIONELE ECOLOGISCHE KENNIS

Eén van de eerste uitgangspunten van Project Yahuaraca was het vastleggen en toegankelijk maken van traditionele kennis over de natuur, in het bijzonder kennis over de meren, overstromingsgebieden en de oever van de Amazone rivier.

Toegankelijk maken in de zin van dat de informatie die voort is gekomen uit de vele veldexcursies, vergaderingen, groepsgesprekken, interviews, informele ontmoetingen met de kennishouders in negen Tikuna gemeenschappen wederom in de handen komt van de doelgroep en praktisch kan worden toegepast. Dat wil zeggen op scholen op lokaal en regionaal niveau, gemeenschappelijke ecotoerisme initiatieven, in en rondom het projectgebied.

Dit doel vereiste veel veldwerk; veldexcursies met de zogenaamde kennishouders in negen Tikuna gemeenschappen, dat wil zeggen ouderen, vissers, traditionele landbouwers, dorpsleiders, ouderenraad et cetera, mannen en vrouwen vergezeld met jongeren en kinderen. Interviews, groepsgesprekken, workshops en vergaderingen. Tijdens de vele formele en informele bijeenkomsten en ontmoetingen werd er veel gepraat over hoe deze kennis anno 2015 toegankelijk kan worden gemaakt voor de jeugd, kinderen en komende generaties.

Hieruit kwam naar voren dat: a) video's een belangrijke rol kunnen spelen, b) beschrijvingen van de flora en fauna en c) een leerboek waarin traditionele kennis over de natuur, cultuur, de vorming van het landschap, beheer en gebruiken van het landschap, een ecologische kalender en tot slot voeding en gezondheid wordt beschreven in relatie tot de meren en overstromingsbossen.

Het belang traditionele kennis te combineren en aan te vullen met academische kennis werd als prioriteit gezien door de docenten, gemeenschapsleiders en leden van Painü. Op deze manier los je twee problemen gelijktijdig op, namelijk: het ontbreken van kennisoverdracht door ouderen aan kinderen en het ontbreken van toegang tot academische kennis.

VOORLOPIGE RESULTATEN

PRODUCTEN ZONDER WINSTOOGMERK

Hieronder een overzicht van de voorlopige resultaten/producten omtrent dit doel. In de maand augustus zijn er van de veldgids en het boek "Conociendo Mi Territorio" 20 proefdrukken gemaakt. Deze producten vereisen nog de nodige bewerkingen alvorens te drukken.

Tijdens de afrondingsfase van de tweede fase zijn alle eindproducten en voorlopige proefdrukken overhandigd aan de betrokken gemeenschappen, scholen, Painü, en de inheemse autoriteiten AZCAITA en ATICOYA.

Belangrijk te weten is dat kennishouders de mensen uit de gemeenschappen zijn, en zo ook de eigendomsrechten. Om problemen te voorkomen heeft het project een overeenkomst van eigendom gesloten met de inheemse autoriteit AZCAITA. Al deze producten hebben het doel te worden gebruikt

en toegepast in het basisonderwijs en de bovenbouw, communautair ecotoerisme op lokaal en regionaal niveau en zullen niet commercieel worden verkocht.

In de derde fase van dit project worden de eindproducten verspreid onder de direct betrokken gemeenschappen, scholen, de ecotoerisme initiatieven en andere gemeenschappen in de regio.

De schrijvers afkomstig zijn uit de betrokken gemeenschappen, met name Ángel Fernández uit de gemeenschap San Sebastián heeft hier een onmisbare rol in gespeeld.

- A) Veldgids – Guía de campo y referencia. Een veldgids met 120 beschrijvingen van de flora en fauna in de meren en overstromingsbossen: bomen en planten, zoogdieren, reptielen, vissen en vogels.
- B) Torü Naanechiga Arü Kua – Conociendo Mi Territorio. Een boek waarin aan de hand van traditionele kennis en academische kennis de volgende thema's uitgebreid worden beschreven:
 - 1) Lokale context. Een beschrijving over hoe en wanneer o.a. de Tikuna mensen zich langs de Amazone rivier vestigden. De cultuur, tradities en rituelen gebruiken.
 - 2) Het ontstaan en vormen van het rivierenlandschap.
 - 3) Gebruik en beheer van de meren en overstromingsbossen.
 - 4) Ecologische kalender van de meren en overstromingsbossen.
 - 5) Voeding en gezondheid.
- C) Kaartmateriaal. Als resultaat van de vele groepsgesprekken, bijeenkomsten, interviews en sociale cartografie zijn er 7 geo-gerefereerde kaarten gemaakt die het landgebruik en vestiging van de mensen beschrijven over de afgelopen 115 jaar. Het ontstaan en vormen van het Yahuaraca merengebied en een basiskaart. Deze kaarten zijn veel gebruikt tijdens de pilotactiviteit op de basisschool. Bovendien zijn deze kaarten/files overhandigd aan bepaalde overheidsinstellingen.
- D). Video – Explorando y vivenciando mi territorio los Lagos Yahuaraca. In deze video vertelt Ángel Fernández, bewoner van de gemeenschap San Sebastián en lid van het projectteam, over de overstromingsbossen en de Yahuaraca meren, en het belang ervan deze te beschermen en goed te beheren. Deze video speelde een belangrijke rol tijdens de pilotactiviteit, vooral tijdens de leermomenten: zelfreflectie en terugkoppeling.

INNOVATIEF KARAKTER & DUURZAAMHEID VAN PROJECT YAHUARCACA

Het project is gefocust op de lokale context, deze aanpak stimuleert de betrokkenheid van de doelgroep en schept de mogelijkheid om in samenwerking met gemeenschappen, inheemse autoriteiten en overheidsinstellingen op een constructieve wijze hun stem en visie uit te brengen én kennis

toe te passen op het gebied van duurzame ontwikkeling. Door rekening te houden met wat er werkelijk speelt in de omgeving op sociaal, ecologisch en economisch vlak heeft het project meer kans bij te dragen aan de ontwikkeling van duurzame praktijken en regelgeving en verbetering van het sociaal welzijn.

Deze aanpak had reeds tijdens de 1e fase haar vruchten afgeworpen en karakteriseerde zich in de 2e fase door:

- 1) Versterken van de partnerorganisatie Painü en community-based co-management. Het samenwerken en tegelijkertijd praktisch ondersteunen van Painü is erg constructief. Het stimuleert en verbetert: a) self-development van 3 Painü projectteamleden; b) het duurzaam ondernemerschap als alternatief op de visserij; c) de organisatieve en administratieve vaardigheden; de eigenwaarde en erkenning van de doelgroep en de organisatie op zich zelf. Materiaal is niet de hoofdzaak, het gaat om het creëren van vertrouwen en zelfrespect.
- 2) Integratie van TEK in het basisonderwijs. Na een lange tijd van ontwrichting en marginalisatie van traditionele inheemse kennis hebben de inheemse gemeenschappen van Colombia sinds 1991 het recht om naast het regulier onderwijs ook eigen lessen en lesmateriaal te ontwikkelen gebaseerd op hun cultuur en traditionele kennis; voor het behoud ervan maar ook om als gemeenschappen het hoofd te kunnen bieden aan sociaal, economische en ecologische problematiek (Zie tekstkader bladzijde 2). Echter de toepassing ervan is vaak moeilijk en vaak ontbreekt het aan kennis en middelen om dit werkelijk van de grond te krijgen. Zo zijn er maar een paar voorbeelden in Colombia waar dit met succes is gerealiseerd. Met de uitvoering van dit project en de directe ondersteuning aan de inheemse autoriteiten doelen wij op nog een succes.
- 3) TEK als input voor duurzame ontwikkeling. Traditionele ecologische kennis dat gebaseerd is op een opeenstapeling van ervaringen en observaties beschrijft zeer gedetailleerd de relaties tussen leefomgeving, flora, fauna, én de rol van de mensen daarin. Indien goed geïnterpreteerd dient deze kennis tezamen met academische kennis als belangrijke input voor het ontwikkelen van duurzame praktijken en regelgeving via het formele en informele onderwijs en natuurbeheer.
- 4) Concrete, gecontextualiseerde projectresultaten op maat. De doelen en resultaten zijn in lijn met de lokale context en projecties van de gemeenschappen, overheidsinstellingen en inheemse autoriteiten. Er wordt gewerkt aan resultaten op maat die effectief worden ingezet bij o.a. het ontwikkelen v/h Modelo de Educación Propia door de inheemse autoriteiten; formuleren van beleids- en beheerplannen; community-based ecotoerisme en fishery management.

Abuelo Tigre tijdens één van de vele veldexcursies

FINANCIEEL OVERZICHT PROJECT YAHUARCACA FASE II

In dit deel van het rapport wordt als eerste het financieel overzicht gepresenteerd van Stichting Mandioca gevolgd door dat van Fundación GRUPO PROA volgens het contract met CORDAID, gecombineerd met een overzicht van de fondsen van MINCULTURA. Echter allereerst een korte samenvatting wat betreft de begroting en financiering.

De begroting (oktober 2014) was beraamd op 49.370 euro. Hiervan heeft CORDAID 14.510 euro gefinancierd, Stichting Mandioca 15.510 euro en de Nationale Universiteit van Colombia (UNAL) vanuit het nationale solidariteitsfonds 19.350 euro, equivalent aan 49.800.000 Cop.

De fondsen van CORDAID en Stichting Mandioca zijn door CORDAID overgeboekt op de rekening van de Colombiaanse partnerorganisatie Fundación GRUPO PROA met een totaal van 30.010 euro gelijk aan 80.363.137 Cop. De projectinkomsten afkomstig van de UNAL werden beheerd door UNAL-Amazônia.

Met de wens de activiteiten uit te breiden en betere resultaten te behalen omtrent het ondersteunen van een eigen-onderwijs-model in de gemeenschappen (zie *Hoofdsresultaat 2. Pilot – Integreren van traditionele kennis in het basisonderwijs*) is besloten om onder naam van de Fundación Grupo Proa het Colombiaanse Ministerie van Cultuur aan te schrijven. Dit resulteerde in een bijdrage van MINCULTURA van 6.301 euro, gelijk aan 16.874.400 COP. Behalve de eerder genoemde ondersteuning van Stichting Mandioca, heeft Mandioca de initiatiekosten van het project met 3.034 euro gedekt.

De totale financiële ondersteuning ten bate van Project Yahuaraca Fase II bedroeg 58.695 euro.

STICHTING MANDIOCA

Projectinkomsten

Bij afronding van de eerste fase van Project Yahuaraca stond de projectbalans op 8.976,40 euro. Na de fondsenwervingsperiode, tussen mei 2014 en september 2015, had Stichting Mandioca 20.534,45 euro ontvangen. De fondsen waren afkomstig van particulieren donaties en giften, kerkelijke instellingen, tweede hands winkels, maatschappelijke organisaties en diversen fondsen waaronder Hofsteestichting met een bijdrage van 1.500 euro op 6 oktober 2014. Zie tabel 1. Financieel overzicht Project Yahuaraca Fase II – Stichting Mandioca.

Projectuitgaven

Voor de uitvoering van de tweede fase had Stichting Mandioca volgens het contract met CORDAID 15.510 euro overgemaakt op hun rekening. CORDAID vulde dit bedrag aan met 14.510 om de begroting van 30.010 euro rond te krijgen en maakte dit bedrag vervolgens over op de rekening van de Colombiaanse partnerorganisatie Fundación GRUPO PROA. Overige uitgaven met een totaal van 3.034,31 euro van Stichting Mandioca zijn gerelateerd aan de initiatie kosten (voor aanvang van de tweede fase) en enkele kosten tijdens de uitvoering van deze fase.

UITGAVEN NL

De uitgaven in Nederland, alvorens de aanvang van het project, zijn gerelateerd aan enkele aankopen ter facilitatie van de gemeenschappelijke bijeenkomsten en de veldexcursies. Enkele kosten voor het fondsenwerven en de aanschaf van een vliegticket van Amsterdam naar Bogotá.

UITGAVEN CO

De uitgaven in Colombia hebben hoofdzakelijk betrekking tot de aanschaf van consumpties voor bijeenkomsten in de betrokken gemeenschappen en het verkrijgen van een visa voor Kees van Vliet. Kosten gerelateerd aan consumpties en het fluviaal transport werden gemaakt in onverwachte situaties.

FINANCIEEL OVERZICHT - STICHTING MANDIOCA		UITGAVEN PROJECT YAHUARCACA FASE II		
CATEGORIE	X UITGAVEN IN NEDERLAND Euro	Y UITGAVEN IN COLOMBIA Euros	Z UITGAVEN IN COLOMBIA in COP	K (Y+Z) TOTALE UITGAVEN in Euros
A. Materiaal	1.353,20	403,38	1.141.760,00	1.756,58
A. Materiaal-gereedschappen	1.317,00	108,45	306.960,00	1.425,45
A. Materiaal-kantoorbenodigdheden	36,20	1,70	4.800,00	37,90
A. Materiaal-consumpties bijeenkomsten	0,00	293,24	830.000,00	293,24
A. Materiaal-boeken	0,00	0,00	0,00	0,00
B. Administratie en communicatie	92,79	0,00	0,00	92,79
B. Admin-Communicatie	80,79	0,00	0,00	80,79
B. Admin-Algemene administratie kosten	12,00	0,00	0,00	12,00
B. Admin-Onderhoud gereedschappen	0,00	0,00	0,00	0,00
C. Transport, verblijf en werkplek	880,03	53,35	151.000,00	933,38
C. Acommodatie in ZONE II	0,00	0,00	0,00	0,00
C. Werkplek ZONE I	0,00	0,00	0,00	0,00
C. Transport-Fluviaal	0,00	50,88	144.000,00	50,88
C. Transport-Land	20,01	2,47	7.000,00	22,48
C. Transport-Vliegticket	860,02	0,00	0,00	860,02
D. Honoraria en diensten	0,00	10,39	29.408,00	10,39
D. Honoraria en diensten-contract	0,00	0,00	0,00	0,00
D. Honoraria en diensten-dag	0,00	10,39	29.408,00	10,39
D. Honoraria en diensten-vrijw. Internation.	0,00	0,00	0,00	0,00
D. Honoraria en diensten-vrijw. lokaal	0,00	0,00	0,00	0,00
E. Ondersteuning Painü	0,00	53,00	150.000,00	53,00
F. Onvoorzien	17,90	170,27	481.950,00	188,17
TOTAAL	2.343,92	690,39	1.954.118,00	3.034,31
	Totaal Geldopname in Colombia in Euro	Totaal Geldopname in Colombia in COP	Balans Kasgeld in Colombia in COP	Balans Kasgeld in Colombia in Euro
H. Kasgeld in Colombia	690,39	1.954.118,00	0,00	0,00
INKOMSTEN STICHTING MANDIOCA	Inkomsten in Euro			
G. Inkomsten-Donaties en giften	13.254,45			
G. Inkomsten-Fondsen (o.a. Hofsteestichting, Overall)	7.280,00			
TOTAAL	20.534,45			
PROJECT BALANS - Stichting Mandioca	Balans in Euro			
Project balans 30-apr-2014	8.976,40			
Inkomsten 30-apr-2014 t/m 28-sep-2015	20.534,45			
Donatie aan CORDAID	-15.500,00			
Uitgaven Project Yahuaraca Fase II	-3.034,31			
Project balans 28-sep-2015	10.976,54			

*OPMERKING
Gemiddelde wisselkoers 1 euro/COP tussen
20 okt 2014 en 20 nov 2014
1 euro / \$ 2.830,46

TABEL 1. Financieel overzicht Project Yahuaraca Fase II
Stichting Mandioca

FUNDACIÓN GRUPO PROA

Projectinkomsten

Fundación Grupo Proa heeft ten bate van de tweede fase van Project Yahuaraca in totaal 36.311,41 euro ontvangen gelijk aan 97.237.537 Colombiaanse pesos. Hiervan was 30.010 euro (80.363.137 COP) afkomstig van de alliantie tussen CORDAID en Stichting Mandioca en 6.301,41 euro (16.784.400 COP) van het Colombiaanse Ministerie van Cultuur (MINCULTURA). Zie tabel 2.

Projectuitgaven - CORDAID

Het bedrag dat de Fundación in oktober 2014 van de alliantie CORDAID en Stichting Mandioca heeft ontvangen is gebruikt om de kosten te dekken onder de volgende kostenposten: A) Materialen, B) Administratie en Communicatie, C) Transport en werkplek, D) Honoraria en diensten, E) Ondersteuning PAINÜ en F) Onvoorziene kosten.

In de aanvankelijke begroting was een uitwisseling opgenomen voor de community-based ecotoerisme organisatie PAINÜ onder de kostenpost C) Transport en werkplek. Echter, vanwege logistieke en financiële redenen is hier van afgezien en is besloten PAINÜ te ondersteunen in het drukken van o.a. promotiemateriaal en formele en juridische aangelegenheden (o.a. het verkrijgen van een Registro Nacional de Turismo).

Zodoende is tevens besloten een aparte kostenpost aan te maken in de financiële projectadministratie.

Voor meer informatie, zie behaalde Hoofresultaten, 2. Asociación Intercomunitaria PAINÜ.

In totaal heeft Fundación Grupo Proa 29.998,68 euro van de 30.010 euro besteed aan de tweede fase van Project Yahuaraca, gelijk aan 80,332,823.52 COP. Zie tabel 2.

Projectuitgaven - MINCULTURA

Met de financiële ondersteuning van MINCULTURA heeft het project de activiteiten flink kunnen uitbreiden omtrent de ontwikkeling van een eigen-onderwijs-model voor de inheemse autoriteiten AZCAITA en ATICOYA. Dit bedrag is voornamelijk besteed aan het vormen van een kleine werkgroep (een ervaren tikuna pedagoog-linguïst (Abel Santos) en twee tikuna leiders, de aanschaf van materialen, vergoeding van groepsmaaltijden en tussendoortjes bereidt door mensen uit de gemeenschappen. In totaal heeft de Fundación 6,234.54 euro uitgegeven van de 6.301,41 euro aanvankelijk ontvangen van MINCULTURA. Zie tabel 2.

Abuelo Felisandro tijdens één van de vele veldexcursies

FINANCIEEL OVERZICHT - FUNDACIÓN GRUPO PROA				
CATEGORIE	PROJECT YAHUARCACA FASE II FUNDACIÓN GRUPO PROA - CORDAID		PROJECT YAHUARCACA FASE II PILOT ONDERWIJS - MINCULTURA	
	X	Y	Z	K
	UITGAVEN in COP	UITGAVEN in Euro	UITGAVEN in COP	UITGAVEN in Euro
A. Materiaal	4.627.794,24	1.728,16	3.057.350,00	1.141,71
A. Materiaal-gereedschappen	591.699,24	220,96	0,00	0,00
A. Materiaal-kantoorbenodigdheden	3.024.580,00	1.129,47	1.174.400,00	438,56
A. Materiaal-consumpties	1.011.515,00	377,73	1.882.950,00	703,15
A. Materiaal-boeken	0,00	0,00	0,00	0,00
B. Administratie en communicatie	4.621.755,78	1.725,90	0,00	0,00
B. Admin-Communicatie	1.986.473,74	741,81	0,00	0,00
B. Admin- Administratie kosten	1.931.031,54	721,10	0,00	0,00
B. Admin-Onderhoud materiaal	704.250,50	262,99	0,00	0,00
C. Transport, verblijf en werkplek	8.836.519,50	3.299,82	2.103.400,00	785,47
C. Accommodatie in ZONE II	648.000,00	241,98	672.000,00	250,94
C. Werkplek ZONE I	3.757.000,00	1.402,98	0,00	0,00
C. Transport-Fluviaal	140.000,00	52,28	748.000,00	279,33
C. Transport-Land	735.000,00	274,47	250.000,00	93,36
C. Transport-Vliegticket	3.556.519,50	1.328,11	433.400,00	161,84
D. Honoraria en diensten	60.004.654,00	22.407,53	11.534.600,00	4.307,36
D. Honoraria en diensten-contract	18.604.000,00	6.947,29	11.534.600,00	4.307,36
D. Honoraria en diensten-dag	4.239.700,00	1.583,23	0,00	0,00
D. Honoraria en diensten-vrijw. Intern.	25.000.000,00	9.335,75	0,00	0,00
D. Honoraria en diensten-vrijw. lokaal	12.160.954,00	4.541,26	0,00	0,00
E. Ondersteuning Painü	543.100,00	202,81	0,00	0,00
E. Ondersteuning Painü	543.100,00	202,81	0,00	0,00
F. Onvoorzien	1.699.000,00	634,46	0,00	0,00
Totaal	80.332.823,52	29.998,68	16.695.350,00	6.234,54
PROJECT INKOMSTEN - GRUPO PROA	INKOMSTEN in Euro	INKOMSTEN in COP		
Inkomsten - MINCULTURA	6.301,41	16.874.400,00		
Inkomsten - CORDAID/Mandioca	30.010,00	80.363.137,00		
TOTAAL	36.311,41	97.237.537,00		
PROJECT BALANS - GRUPO PROA	Bedrag in euro	Bedrag in COP		
Totale inkomsten	36.311,41	97.237.537,00	*OPMERKING Gemiddelde wisselkoers 1 euro/COP tussen 24 okt 2014 en 24 dec 2014 1 euro / \$ 2.677,88	
Totale uitgaven	36.233,22	97.028.173,52		
Project balans 31 oktober 2015	78,18	209.363,48		

TABEL 2. Financieel overzicht Project Yahuarcaca Fase II
Fundación GRUPO PROA - CORDAID y MINCULTURA

TOTAAL UITGAVEN

STICHTING MANDIOCA & FUNDACIÓN GRUPO PROA

Tabel 3 geeft een duidelijk beeld over hoe de fondsen van beide organisaties zijn besteed aan Project Yahuaraca Fase II ten opzichte van de begroting. In de eerste kolom (X) treft men de bedragen per post volgens aanvankelijk begroot.

In de vierde kolom (K) zijn de uitgaven per post van Stichting Mandioca (kolom Y) en van Fundación Grupo Proa (kolom Z) opgesomd. Tenslotte, in de laatste kolom (M) is het verschil per post weergegeven tussen begroot en werkelijke uitgaven (X-K). In de volgende paragraaf worden de verschillen, positief of negatief kort toegelicht.

OPMERKING

In het overzicht worden de uitgaven weergegeven gerelateerd aan de 30.010 euro die Fundación Grupo Proa ontvangen heeft van CORDAID-Mandioca, en de uitgaven van Stichting Mandioca hoofdzakelijk gerelateerd aan de opstartkosten van het project, 3.034,31 euro. De vergelijking is gebaseerd op de totale uitgaven van 33.044,31 euro ten opzichte van 30.010 euro zoals begroot.

VERSCHILLEN UITGAVEN EN BEGROTING

Het totale verschil tussen de werkelijke uitgaven en de begroting bedraagt 3.022,99 euros, negatief. De posten met de grootste negatieve verschillen zijn A) Materialen, B) Transport en werkplek, E) Ondersteuning Painü, en F) Onvoorziene kosten.

A) Materialen -1.427,14 euro

De totale uitgaven onder deze post is 3.484,74 euro. De bestedingen onder de subcategorie gereedschappen omvat de aankoop van apparatuur en uitrusting voor het veldwerk in de overstromingsgebieden en 10 betrokken gemeenschappen. Het gaat hier om o.a. een externe harde schijf, mini-beamer, kleine speaker, waterdichte zakken en zaklampen.

De aankopen omtrent de Kantoorbenodigdheden zijn voornamelijk betaald met de fondsen die het project ter beschikking had van de UNAL. Echter, door de uitbreiding van de activiteiten omtrent het onderwijs en omdat de financiële middelen van MINCULTURA pas in april 2015 ter beschikking kwamen was het nodig extra markers, potloden, kleurpotloden, papier en dergelijke aan te schaffen voor de 5 docenten en 110 leerlingen.

Hetzelfde geldt voor de subcategorie Consumpties als voor de Kantoorbenodigdheden. Ook deze bestedingen werden hoofdzakelijk gedekt met de fondsen van de UNAL, en werden bij uitbreiding van de activiteiten in het onderwijs aangevuld door Fundación Grupo Proa en Stichting Mandioca. Het gaat hier om consumpties als tussendoortjes en maaltijden ter facilitatie van de groeps- en gemeenschapsbijeenkomsten in de 10 betrokken gemeenschappen.

Algemene kosten +55,93 euro

Het verschil tussen begroting en totale uitgaven is 55,93 euro positief. De algemene administratie kosten zijn met 387,18 euro meegevallen. De communicatie kosten (abonnementskosten en opwaarderen prepaid mobiele telefoon) waren hoger dan verwacht en hebben de begroting met 254,99 euro overtroffen.

Transport/verblijf/werkplek -1.187,50 euro

De totale uitgaven onder deze post bedragen 4.233,20 euro.

Hiermee is de begroting met 1.187,50 euro overtroffen.

De aanleiding van dit relatief grote verschil heeft te maken met het feit dat zowel Stichting Mandioca als Fundación Grupo Proa een retour vliegticket hebben vergoed van AMS-BOG/BOG-AMS

De eerste ticket was gekocht met fondsen van Stichting Mandioca voor aanvang van het project in 2014. Omdat er zich in februari 2015 een kans voordeed voor Stichting Mandioca om enkele fondsen zeker te stellen van een tweede hands winkel, is besloten een tweede vliegticket te vergoeden met de fondsen in beheer van Grupo Proa. Door deze reis is Stichting Mandioca benoemd als één van de drie hoofddoelen van kringloopwinkel De Wisselbeker uit Nootdorp, dat wil zeggen dat de stichting een donatie van 5.000 euro ontvangt voor 3 jaar.

Het positieve verschil van 776,65 euro onder de subcategorie Fluviaal, komt doordat deze kosten bijna volledig werden gedekt met de fondsen van de UNAL.

De kosten onder de subcategorie Transport-Land hebben te maken met de uitbreiding van de activiteiten rondom de ontwikkeling en uitvoering van het pilotproject in het onderwijs.

Honoraria en diensten +286,62 euro

Ten opzichte van de eerste fase, zijn er bij de uitvoering van de tweede fase meer mensen betrokken uit de gemeenschappen. Behalve de lokale uitvoerders van Painü, zijn er 2 extra personen uit de gemeenschappen betrokken om alle activiteiten rondom het pilotproject te faciliteren. Daarnaast zijn er veel mensen/gezinnen betrokken voor het bereiden van maaltijden tijdens 1-daagse workshops of lange groepsbijeenkomsten in de gemeenschappen en veldexcursies met ouderen/kennishouders.

Ondersteuning PAINÜ -255,80 euro

Zoals eerder uitgelegd, was er in de begroting een uitwisseling opgenomen voor de community-based ecotoerisme organisatie PAINÜ. Echter, vanwege logistieke en financiële redenen was hier van afgezien en is besloten PAINÜ te ondersteunen in het drukken van o.a. promotiemateriaal en het formeel registreren bij de overheidsinstellingen. (o.a. het verkrijgen van een Registro Nacional de Turismo). Deze ondersteuning heeft o.a. geresulteerd in PAINÜ's participatie in reis/toerisme beurzen in Bogotá, Popayán en Leticia en een 5 daagse workshop over ecotoerisme in Florencia/Macarena, Colombia.

Onvoorziene kosten -495,08

De onvoorziene kosten door Stichting Mandioca zijn gerelateerd aan het aanvragen en verkrijgen van een visa voor Kees van Vliet. Daarnaast was Fundación Grupo Proa genoodzaakt een kapotte laptop te vervangen in december 2014.

*Kinderen tijdens een pelazón in de
gemeenschap San Sebastián*

TOTALE UITGAVEN PROJECT YAHUARCACA FASE II (okt 2014-okt 2015) STICHTING MANDIOCA & FUNDACIÓN GRUPO PROA (CORDAID)					
CATEGORIE	X AANGEPASTE BEGROTING OKT 2014	Y UITGAVEN STICHTING MANDIOCA	Z UITGAVEN FUNDACIÓN GRUPO PROA	K (Y+Z) TOTALE UITGAVEN	M (X-K) VERSCHIL UITGAVEN / BEGROTING
A. Materiaal (Subtotaal)	2.057,60	1.756,58	1.728,16	3.484,74	-1.427,14
A. Materiaal-gereedschappen	1.908,23	1.425,45	220,96	1.646,41	261,82
A. Materiaal-kantoorbenodigdheden	0,00	37,90	1.129,47	1.167,36	-1.167,36
A. Materiaal-consumpties	0,00	293,24	377,73	670,97	-670,97
A. Materiaal-boeken	149,37	0,00	0,00	0,00	149,37
B. Algemene kosten (Subtotaal)	1.874,62	92,79	1.725,90	1.818,69	55,93
B. Algemene-Communicatie	567,61	80,79	741,81	822,60	-254,99
B. Algemene-Administratie kosten	1.120,29	12,00	721,10	733,10	387,18
B. Algemene-Onderhoud materiaal	186,71	0,00	262,99	262,99	-76,27
C. Transport, verblijf, werkplek (Subtotaal)	3.045,69	933,38	3.299,82	4.233,20	-1.187,50
C. Accommodatie in ZONE II	0,00	0,00	241,98	241,98	-241,98
C. Werkplek ZONE I	1.194,98	0,00	1.402,98	1.402,98	-208,00
C. Transport-Fluviaal	879,80	50,88	52,28	103,16	776,65
C. Transport-Land	0,00	22,48	274,47	296,95	-296,95
C. Transport-Vliegticket	970,92	860,02	1.328,11	2.188,13	-1.217,21
D. Honoraria en diensten (Subtotaal)	22.704,54	10,39	22.407,53	22.417,92	286,62
D. Honoraria en diensten-contract	7.244,54	0,00	6.947,29	6.947,29	297,25
D. Honoraria en diensten-dag	448,12	10,39	1.583,23	1.593,62	-1.145,50
D. Honoraria en diensten-vrijw. intern.	9.335,75	0,00	9.335,75	9.335,75	-
D. Honoraria en diensten-vrijw. lokaal	5.676,13	0,00	4.541,26	4.541,26	1.134,87
E. Ondersteuning Painü (Subtotaal)	0,00	53,00	202,81	255,80	-255,80
E. Ondersteuning Painü	0,00	53,00	202,81	255,80	-255,80
F. Onvoorzien (Subtotaal)	327,55	188,17	634,46	822,63	-495,08
F. Onvoorzien	327,55	188,17	634,46	822,63	-495,08
TOTAAL	30.010,00	3.034,31	29.998,68	33.032,99	-3.022,99

TABEL 3. Verschil begroting en totale projectuitgaven Project Yahuaraca Fase II van Stichting Mandioca en Fundación GRUPO PROA gerelateerd aan CORDAID en Stichting Mandioca (exclusief MINCULTURA) en beslaat de periode tussen mei 2014 en oktober 2015.

FINANCIEEL JAAROVERZICHT

STICHTING MANDIOCA 2015

BALANS 2015

De balans van 2015 staat op **8.747,46** euro (zie Tabel 4). Een deel van dit bedrag is gereserveerd voor de beheer- en administratiekosten voor 2015. De rest zal besteed worden voor Project Yahuaraca en de nazorg van Project Mandioca dat gepland staat voor 2016.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2015

BATEN. Zoals blijkt uit de staat van baten en lasten (zie Tabel 5.) is er in het jaar 2015 een bedrag van 12.794,67 euro binnen gekomen op de rekening van Stichting Mandioca. Dit is het resultaat enkele aanvragen aan goede doelen instellingen waaronder Kringloopwinkel De Wisselbeker uit Nootdorp, 't Goeie Doelen Winkeltje uit Delft en Sport & Spel uit Maasland. Andere donaties komen van particulieren en collectes van kerkelijke instellingen.

LASTEN. De totale lasten van de Stichting in 2015 bedragen 5.677,93 euro. Behalve de algemene administratie kosten en is een deel van de lasten gerelateerd aan de aankoop van vijf waterdichte rugzakken ten behoeve van de veldexcursies en bijeenkomsten in de gemeenschappen. De rest van de lasten betreft een donatie van 5.000 euro aan Fundación Grupo Proa. Deze donatie dient als backup voor enkele post-projectactiviteiten, de voorbereiding en uitvoering van de derde tevens laatste fase van Project Yahuaraca.

Behalve de bovengenoemde lasten heeft Stichting Mandioca de 505.408 Colombiaanse pesos die zij nog in kas had op 1 januari 2014 (zie jaarverslag 2014) uitgegeven aan de bereiding van consumpties/maaltijden tijdens groepsbijeenkomsten in de gemeenschappen.

STICHTING MANDIOCA - BALANS	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ACTIVA	12/31/2010	12/31/2011	12/31/2012	12/31/2013	12/31/2014	12/31/2015
Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Financiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Vorraden	-	-	-	-	-	-
Vorderingen en overlopende activa	-	18,18	-	-	-	-
Effecten	-	-	-	-	-	-
Liquide middelen	-	-	-	-	-	-
- Rabo Bedrijfstelerekening	8.717,27	2.882,72	2.361,67	11.681,57	1.096,12	7.165,79
- Rabo Vereningspakket	556,68	27,51	91,14	763,50	348,07	1.581,67
TOTAAL ACTIVA	9.273,95	2.928,41	2.452,81	12.445,07	1.444,19	8.747,46
PASSIVA	12/31/2010	12/31/2011	12/31/2012	12/31/2013	12/31/2014	12/31/2015
Reserves						
Reserve Project Mandioca nazorg	8.600,00	1.739,60	1.224,74	1.357,74	1.000,00	4.000,00
Reserve Project Yahuaraca	-	673,95	981,39	10.291,31	113,31	4.200,00
Reserve Beheer en admin. kosten	-	-	200,00	600,00	300,00	547,46
Overige reserve	673,95	-	-	-	-	-
Langlopende schulden	-	-	-	-	-	-
Kortlopende schulden	-	514,86	46,68	196,02	30,88	-
TOTAAL PASSIVA	9.273,95	2.928,41	2.452,81	12.445,07	1.444,19	8.747,46

TABEL 4. Balans 2010-2015 Stichting Mandioca

STICHTING MANDIOCA - STAAT VAN BATEN EN LASTEN					
A. BATEN	2011	2012	2013	2014	2015
Collecten	-	135,60	1.857,51	304,45	170,83
Giften en schenkingen, donaties particulieren	-	350,00	5.070,00	1.084,85	525,00
Donaties goede doelen instellingen	-	-	3.250,00	6.610,00	12.200,00
Loterijen, prijsvragen, overige eigen acties	-	-	-	-	-
Baten uit gezamenlijke acties	-	-	-	-	-
Baten uit acties van derden	-	-	-	-	-
Subsidies van overheden	-	-	-	-	-
Fondsen	-	-	13.740,00	1.920,00	-
Rentebaten en baten uit beleggingen	110,83	78,95	36,45	64,55	69,67
Overige baten	1.204,54	-	-	2.752,61	36,21
A. TOTAAL	1.315,37	564,55	23.953,96	12.736,46	13.001,71
LASTEN	2011	2012	2013	2014	2015
B. BESTEED AAN DE DOELSTELLINGEN					
Structurele en noodhulp	6.854,25	842,87	13.850,52	20.165,23	5.000,00
Aankoop en beheer	-	-	-	276,94	399,26
Wetenschappelijk onderzoek	-	-	-	-	-
Voorlichting, educatie, bewustwording	-	-	-	2.752,61	-
Preventie en voorlichting	-	-	-	-	-
Individuele hulpverlening	-	-	-	-	-
Innovatie en pleitbezorging	660,84	-	-	-	-
Opleidingen en cursussen	-	-	-	-	-
B. Totaal besteed aan de doelstellingen	7.515,09	842,87	13.850,52	23.194,78	5.399,26
C. WERVINGSKOSTEN BATEN					
Werving baten	-	-	105,04	137,00	-
Kosten eigen fondsenwerving	-	-	-	-	-
Kosten gezamenlijke acties	-	-	-	-	-
Kosten advies van derden	-	-	-	-	-
Kosten verkrijgen subsidies overheden	-	-	-	-	-
Kosten van beleggingen	-	-	-	-	-
C. Totaal wervingskosten baten	-	-	105,04	137,00	-
D. KOSTEN BEHEER EN ADMINISTRATIE	145,82	179,10	202,16	232,44	299,18
E. Som der lasten (B + C + D)	7.660,91	1.021,97	14.157,72	23.564,22	5.698,44
RESULTAAT Baten - Lasten (A - E)	-6.345,54	-457,42	9.796,24	-10.827,76	7.303,27

TABEL 5. Staat van Baten en Lasten 2011-2015 Stichting Mandioca

PLANNEN VOOR 2016 EN VOORTGANG

Het project bestaat uit drie fasen. De eerste fase is uitgevoerd tussen april 2013 en april 2014 en was gericht op het creëren van samenwerkingsverbanden, het aanpassen van het projectvoorstel aan de werkelijkheid en het veldwerk voor het verzamelen en vastleggen van traditionele kennis over de meren en overstromingsbossen van het Yahuaraca en Tarapoto merengebied in samenwerking met 9 tikuna gemeenschappen.

De tweede fase was gericht op het voortzetten van de samenwerkingsverbanden, aanvullen en uitbreiden van de traditionele kennis en tegelijkertijd een proces in gang zetten om deze kennis toegankelijk te maken en direct toe te passen in het basisonderwijs en het gemeenschappelijk ecotoerisme. Daarnaast is er tijdens deze fase ook veel aandacht geschonken om overheidsinstellingen te betrekken en het belang van deze traditionele kennis onder de aandacht te brengen wat natuurbeheer en -beleid, gezondheid en het sociaal welzijn betreft.

Project Yahuaraca - Derde fase uitvoering 2016

De derde fase omvat het verspreiden van de eindproducten en begeleiden van hoe deze producten te gebruiken. Met name binnen de basisscholen en bovenbouw en de ecotoerisme initiatieven maar ook de betrokken gemeenschappen en andere gemeenschappen in de regio. Voor ons is het erg belangrijk dit proces met kalmte te ondernemen. Al gaat het hier om traditionele kennis die 'nog' aanwezig is binnen de gemeenschappen, het integreren van deze kennis in het huidige onderwijs en de economische activiteiten is nog nieuw. Het ondersteunen van de inheemse organisaties en scholen is dus van groot belang.

Onderdeel van de derde fase, is het begeleiden van het inheemse onderwijsinstituut Francisco José de Caldas. Zoals eerder vermeld in dit document, werken zij aan de ontwikkeling van een Modelo de Educación Propio -eigen onderwijs model. Door AZCAITA en het onderwijsinstituut te ondersteunen in de ontwikkeling van een eigen leermodel én de praktische succesvolle ervaringen omtrent de pilotactiviteit en workshops, voelen zij zich zekerder en meer overtuigd dat een Modelo de Educación Propio mogelijk en haalbaar is.

Met als doel AZCAITA, het onderwijsinstituut en de docenten verder te ondersteunen en laten gewinnen aan een Modelo de Educación Propio, hebben zij dankzij de betrokkenheid van CORDAID en de samenwerking met Fundación Grupo Proa en Stichting Mandioca fondsen (2.999 US \$) ter beschikking gekregen van het **WWF Wereldwiskunde Fonds** om het Etnomatemática project uit te voeren. Een pilotproject dat door het onderwijsinstituut is voorgesteld en gericht is op het versterken van de wiskunde vaardigen in één groep van de bovenbouw, aan de hand van traditionele astronomie/sterrenkunde en relaties met de natuur. Dit project wordt in de eerste maanden van 2016 uitgevoerd en begeleid door Fundación Grupo Proa.

Tegelijkertijd is het van belang dat AZCAITA, behalve in het onderwijs, deze kennis kan gebruiken ter verdediging van de inheemse gemeenschappen, het sociale welzijn van de bewoners te verbeteren en duurzaam natuurbeheer te bevorderen.

PAINÜ

Wat Painü betreft, ook al zijn ze op de goede weg, deze organisatie die een geweldige vooruitgang en motivatie heeft getoond, verdient ook nog de nodige aandacht. Met name in het begeleiden van de administratie en boekhouding van de organisatie, communicatie met potentiële bezoekers en het vergroten van het draagvlak binnen de gemeenschappen.

Aan de begroting en de planning voor de uitvoering voor deze fase wordt nog gewerkt, echter de begroting wordt geschat rond de 20.000 euro.

OMSCHRIJVING PROJECT MANDIOCA 2008 en 2009 & NAZORG 2016

Project Mandioca was het eerste project van Stichting Mandioca en was uitgevoerd in de periode van maart 2008 tot en met april 2009. Het was gericht op de Xavante indianen in de staat Mato Grosso en had als doel het (basis)voedselaanbod onder de Xavante structureel te verbeteren middels het faciliteren van een 'casa de farinha' in drie dorpen om daarmee het verwerkingsproces van de mandioca (of cassave – *Manihot esculenta*) te verbeteren en de aanplant van het gewas te stimuleren.

De begroting was beraamd op 29.500,- euro, echter de fondsenwerving leverde uiteindelijk 42.500,- euro waarop is besloten nog een dorp bij het project te betrekken met als resultaat dat er in totaal in vier Xavante dorpen een zogenaamd 'Casa de Farinha' is gerealiseerd.

De Braziliaanse partnerorganisatie PUMA (Proteção e Utilização do Meio ambiente) begeleidde het project en trad op als intermediair tussen de uitvoerder Kees van Vliet en de leiders en inwoners van de Xavante dorpen. Naast vele andere organisaties, bedrijven en particulieren werd het project ondersteund door het Braziliaanse instituut FUNAI en financieel ondersteund door HIVOS en NCDO waar ook de nodige verantwoording voor is afgelegd en door beide partijen positief werd beoordeeld.

In de maanden augustus/september 2016 staat een nazorg gepland om samen met de dorpelingen onderhouds- en herstelwerkzaamheden uit te voeren en tegelijkertijd de impact van het project te evalueren. Deze activiteiten zijn begroot op 9.500,- euro.

